

PROEFSLEUVENONDERZOEK AAN DE ESENWEG (TUSSEN NRS. 40-42) TE DIKSMUIDE (WEST- VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 977

COLOFON

Titel

Proefsleuvenonderzoek aan de Esenweg te Diksmuide (West-Vlaanderen)

Auteur

Maarten Praet, Pedro Pype en Jan Coenaerts

Projectnummer

- 25552 (ABO nv)
- 2019E45 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Gent, mei '19

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 977

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	22/05/2019	Interne draft
V1	23/05/2019	Externe draft
V2		Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Pedro Pype
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
General Director	Patrick Hambach

INHOUD

1	Gemotiveerd advies.....	5
2	Beantwoorden onderzoeksvragen	5
3	Kwaliteitscontrole en ondertekening.....	8

1 GEMOTIVEERD ADVIES

Op basis van de geregistreerde bodemprofielen kan duidelijk aangetoond worden dat het terrein drastisch werd opgehoogd, mogelijk in functie van terreinverbetering, gezien de lage ligging ervan waarbij de oorspronkelijke ploeghorizont werd afgedekt. Vooral in zuidelijke richting, richting de huidige Esenweg is de ophoging opvallend en is er sprake van een minimale ophoging van ca. 1m.

De enige relevante archeologische sporen die aan het licht kwamen betreffen enkele laat- of postmiddeleeuwse kuilen en een mogelijke perceelsgreppel. De enige met W.O.I. te relateren structuren betreffen uitsluitend inslagtrechters veroorzaakt door inslaande artillerieprojectielen. Deze kenmerken zich door een uiteenlopende vorm en afmetingen en de verspreide aanwezigheid van tactisch schroot afkomstig van gedetoneerde projectielen, vaak in associatie met afbraakpuin tot stand gekomen na de opruiming en nivellering van de verwoeste gewesten vanaf 1919.

De enige archeologische sporen die binnen het onderzoeksgebied aan, het licht kwamen betreffen een perceelsgreppel en enkele kleine kuilen die op basis van het aardewerk in de late – of postmiddeleeuwen kunnen gedateerd worden

De enige met de Eerste Wereldoorlog te relateren sporen betreffen een reeks van in vorm en grootte variërende granaatinslagen. **Op basis van deze waardering kunnen we besluiten dat het onderzoeksgebied een laag potentieel tot kennisvermeerdering heeft en dus vrijgegeven kan worden. Het onderzoek kan als succesvol worden beschouwd aangezien de onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden.**

2 BEANTWOORDEN ONDERZOEKSVRAGEN

✓ Zijn er grondsporen aanwezig?

Er zijn 23 sporen geregistreerd, waarvan 12 inslagkraters. De sporenlijst geeft een gedetailleerd overzicht.

✓ a. Wat is hun aard?

De aangetroffen kuilen en greppel kunnen op basis van de schaarse aangetroffen aardewerkvondsten in de late- of postmiddeleeuwen gedateerd worden. De enige met de Eerste Wereldoorlog te relateren sporen betreffen opgevolde inslagtrechters veroorzaakt door ingeslagen artilleriegranaten.

✓ b. Wat is hun bewaringstoestand?

De bewaring is over het algemeen goed, dankzij de kleiige ondergrond en de recente datum van de meerderheid van de sporen (WO I).

✓ Wat is hun verspreiding?

In totaal werden er 7 proefsleuven aangelegd met aanduiding van 23 archeologische sporen (incl. recent opgevolde inslagkraters), 4 archeologische vondsten (met context) en 11 losse vondsten (WO I munitie) werden aangetroffen (tabel 3).

✓ Wat is de densiteit?

Niet van toepassing

✓ Hoe verloopt de ruimtelijke horizontale spreiding?

In totaal werden er 23 sporen geregistreerd (figuur 29). Deze kunnen opgedeeld worden in postmiddeleeuwse en WO I-sporen. De post-middeleeuwse sporen omvatten een perceelsgreppel en een greppel in het noorden van het studiegebied en twee kuilen in het zuiden van het studiegebied. Wat de sporen uit de Eerste Wereldoorlog; betreft gaat het steeds om inslagkraters al dan niet opgevuld met recent puinmateriaal. De inslagkraters die niet werden opgevuld met recent puinmateriaal situeren zich hoofdzakelijk in het noorden/noordwesten van het studiegebied. De aangetroffen inslagkraters stemmen overeen met het beeld dat verkregen werd op basis van de militaire luchtfoto's en het geofysisch onderzoek (cf. AN met ID 9029).

Het archeologisch potentieel binnen het studiegebied is dan ook zeer beperkt.

In totaal werden er twee kijkvensters aangelegd. Het eerste kijkvenster – in het zuiden van werkput 3 – werd aangelegd vanwege de aanwezigheid van een kleine kuil dat slechts enkele fragmenten aardewerk en dierlijk botmateriaal opleverde (SP3.2) (cf. hfst. **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). Er werden verder in de nabije omgeving ervan geen verdere sporen aangetroffen.

Het tweede kijkvenster werd centraal in werkput 5 aangelegd nabij spoor 5.3. Dit betreft een kleine kuil waarin enkele fragmenten postmiddeleeuws aardewerk werd aangetroffen. Om deze kuil volledig af te bakenen en meer archeologisch inzicht te verkrijgen werd het kijkvenster op deze locatie aangelegd. Ook hier bleek de kuil geïsoleerd aanwezig en bevonden er zich geen verdere sporen in de onmiddellijke nabijheid.

- ✓ Hoe verloopt de ruimtelijke verticale spreiding?

Zie vorige vraag

- ✓ Zijn er verschillende niveaus van sporen aanwezig?

Neen

- ✓ Behoren de resten tot één of meerdere periodes?

De aangetroffen kuilen en greppel kunnen op basis van de schaarse aangetroffen aardewerkvondsten in de late- of postmiddeleeuwen gedateerd worden. De enige met de Eerste Wereldoorlog te relateren sporen betreffen opgevlude inslagtrechters veroorzaakt door ingeslagen artilleriegranaten.

- ✓ Wat is de datering van de sporen op basis van het vondstmateriaal, de versnijdingen en/of opvulling van de sporen en de daarmee gepaarde fasering?

Op basis van de vondsten (inclusief munitie) kan een gebruik van het onderzoeksgebied bepalen. Dit is vanaf de late middeleeuwen en ook in WO I.

- ✓ Kan een ruimtelijke afbakening gemaakt worden van de zones met archeologische sporen of artefacten?

Neen. Het gaat om een verspreid patroon.

- ✓ Kunnen archeologische vindplaatsen op basis van het sporen/artefactenbestand in tijd, ruimte en functie afgebakend worden? Waarom?

Niet van toepassing

- ✓ Kan het vindplaatstype (bewoning, economisch, funerair, religieus, militair) worden bepaald op basis van de aard van de contexten en/of het vondstmateriaal? Waarom?

- ✓ Wat zegt de landschappelijke ligging (reliëf, bodemtype, geologische eenheid en hydrologie) van de archeologische erfgoedwaarden over het vroegere landgebruik volgens een synchroon en diachroon perspectief?

Het gebied was in gebruik als landbouwgrond. Er is ook een ophoging aanwezig zoals de referentieprofielen hebben aangetoond.

- ✓ Wat is de impact van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?

Het onderzoeksgebied zal volledig verstoord worden (cf. hfst. 2).

- ✓ Is er mogelijkheid tot behoud in situ en zijn er eventueel maatregelen nodig om aan het behoudsprincipe te voldoen?
- ✓ Indien behoud in situ van het archeologisch erfgoed onmogelijk of onwenselijk is in het kader van de geplande bodemingrepen: kan een afbakening gemaakt worden van bepaalde delen van het terrein die voorafgaand aan de werkzaamheden moeten onderzocht worden?
- ✓ Welke site-specifieke vragen moeten bij een eventueel vervolgonderzoek door middel van een opgraving, beantwoord worden?

Niet van toepassing

- ✓ Welk kennispotentieel heeft de archeologische site op regionaal niveau en in breder perspectief?

Het onderzoeksgebied toont aan dat het gebied intensief werd gebruikt in WO I, zoals de bureaustudie reeds aangaf. Het lag eveneens buiten de stedelijke middeleeuwse kern van Diksmuide en was vermoedelijk in gebruik als akkerland.

- ✓ Hoe verhouden de resultaten van het proefsleuvenonderzoek zich met de resultaten van het geofysisch onderzoek? Werden de aangetroffen anomalieën bevestigd of ontkracht?

Hetzelfde patroon kan opgemaakt worden. Uit het vooronderzoek zonder ingreep (bureaustudie en geofysisch onderzoek) in de bodem werden loopgraven of andere WO I-sporen verwacht, enkel inslagkraters (Praet en Jansen 2018). Dit beeld kwam ook naar voren uit het proefsleuvenonderzoek.

In totaal werden 3 inslagkraters met duidelijke aanwezigheid van zogenaamd tactisch schroot geregistreerd (Figuur 40). Deze situeren zich voornamelijk in het noordwestelijk deel van het studiegebied. De overige inslagkraters (n=12) bevatten recent puinmateriaal en komen verspreid over het volledige studiegebied voor (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.-40**).

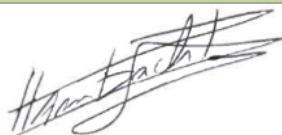
Bij het registreren van de inslagkraters werd een onderscheid gemaakt tussen enerzijds inslagkraters waarbij nog resten van tactisch schroot of een zeer hoog ijzergehalte aanwezig waren in het spoor en anderzijds inslagkraters die werden opgevuld met recent puinmateriaal.

- ✓ Werden er sporen aangetroffen die niet gedetecteerd werden door het geofysisch onderzoek
Zo ja, wat kan de hiervan de oorzaak zijn?

Niet van toepassing

3 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General Director		23 mei 2019
Toon Moeskops	Business Unit Manager		23 mei 2019

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		23 mei 2019